

На яхті "Самосет" ревно готувалися святкувати різдво. Яхта вже кілька місяців не заходила до жодного цивілізованого порту, і в коморі судна небагато лишилося делікатесів; однак Мінні Данкен примудрилася скомпонувати справжній бенкет і для кают-компанії, і для кубрика.

— Чуєш, Бойде, ось яке буде меню, — сказала вона чоловікові. — Для кают-компанії — сира боніта по-тубільному, юшка з черепахи, яєчня а-ля "Самосет"...

— Що, що? — зчудовано перепитав Бойд Данкен.

— Ну, коли вже тобі треба все знати, то я знайшла за рундуком пачку яєчного порошку й бляшанку грибів — видно, колись закотилась туди. Та й на додачу, що треба, буде. Тільки не перебивай мене. Варений ямс, смажене таро, салата з авокадових плодів... Ну ось, ти все мені сплутав. Далі, я розшукала ще останні коштовні півфунта сушеної каракатиці. Отже, будуть і тушковані боби по-ексіканському, коли я зумію втовкмачити рецепта в Тоямину голову. Іще печена папая з маркізьким медом і, нарешті, якийсь дивовижний пиріг, що секрет його Тояма відмовляється розкрити.

— Цікаво, чи можна змайструвати пунш або коктейль із рому-сирцю?
— понуро пробурчав Данкен.

— Ой! Я ж і забула! Ось ходімо.

Мінні впіймала чоловіка за руку й завела вузенькими дверима до своєї малесенької каюти. Не випускаючи його руки, вона понишпорила на дні рундучка для капелюшків і видобула звідти пляшку шампанського.

— О, це вже справжній різдвяний обід! — зрадів Бойд.

— Стривай!

Мінні ще раз пошпорталась у рундучку й вийняла на світ оправлену сріблом флягу на віскі. Підняла її проти

ілюмінатора, і стало видно, що тази на чверть наллято прозорої рідини.

— Я оце кілька тижнів берегла, — пояснила Мінні. — Тут вистачить і тобі, й капітанові Детмару.

— По мацюпусінській чарочці... — жалібно сказав

Данкен.

— Було трохи більше, але я налила чарку Лоренсо, як він заслаб.

— Вистачило б з нього й рому, — насупився жартома Данкен.

— Отої гидоти? Хворій людині? Не будь жадюгою, Бойде. Та я й рада, що немає більше, — через капітана Детмара. Бо він як вип'є, завжди такий дратливий робиться! Так, а тепер обід для команди. Коржики на соді, солодкі пиріжки, цукерки...

— О, ситий обід, нічого не скажеш...

— Помовч. Риж з індійською підливою, ямс, таро; ну, звісно, боніта; Тояма спече великого пирога, потім поросся...

— Та що ти! — обурився чоловік.

— Нічого, нічого, Бойде! Ми ж за три дні будемо в Ату-Ату. А крім того, це ж моє поросся. Той старий ватаг, як пак його звали, цілком недвозначно подарував його мені. Ти ж сам бачив. Потім, ще дві

бляшанки яловичини. Оце такий їхній обід. А тепер — подарунки. Почекати з ними до завтра чи роздати ввечері?

— Ні, різдво є різдво, — вирішив чоловік. — Як виб'є вісім склянок, зберемо всіх нагорі, я почастую їх ромом, а ти роздаси подарунки. Ну, ходімо на палубу, бо тут можна задихнутись. Хоч би вже той Лоренсо полагодив динамо а то без вентиляторів ми сьогодні не заснемо, коли дощ позаганяє в каюти.

Вони перейшли невеличку кают-компанію і піднялися крутим трапом на палубу. Сонце вже сідало, і погода звістувала ясну тропічну ніч. "Самосет" під фоком і гротом, рознесеними на різні боки, ліниво сунув спокійним морем, роблячи вузлів чотири. З машинного відділення чувся дзенькіт молотка по залізу. Мінні з Бойдом спокволу рушили на корму, де капітан Детмар, поставивши одну ногу на поруччя, змащував механізм лага. Біля стерна стояв високий острів'янин у білій сорочці й червоному завої на стегнах.

Бойд Данкен був оригінал. Принаймні так гадали його знайомі. Мавши кругленький капітал і не потребувавши робити нічого — живи собі якнайвигідніше, — він волів подорожувати по світу всілякими якнайекзотичнішими й найневигіднішими способами. Між іншим, він мав якісь свої погляди на утворення коралових рифів, глибоко незгідні з Дарвіновими, вже викладав ті думки в кількох статтях та одній книжці, а тепер оце вернувся до свого давнього захоплення: плавав по Тихому океану на невеликій тридцятитонній яхточці й вивчав будову рифів.

Його дружина, Мінні Данкен, теж мала славу оригіналки, бо радо поділяла з чоловіком його мандрівне життя. За шість щасливих років заміжжя вона, поміж іншим, уже встигла піднятися з ним на Чімборасо[19], проїхала взимку три тисячі миль собачим запрягом по Алясці, а потім верхи — з Канади до Мексики, обплавала на десятитонному йолі ціле Середземне море і перепливла річками, в байдарці, через усю Центральну Європу — з Німеччини аж до Чорного моря. То була чудова пара блукачів по світі: він — високий,

широкоплечий, і вона —невеличка, чорнява, щаслива жіночка — півтораєта фунтів самої снаги й витривалості, а до того ж незгірша па вроду.

"Самосет" перше був простою торговельною шхуною; Данкен купив його в Сан-Франціско й переобладнав по-своєму. Всередині шхуну перебудовано зовсім: із трюму зробили кают-компанію й каюти, далі до корми поставили двигуна, динамомашину, холодильник, акумулятори, а в самій кормі — паливні баки. Звісно, великої команди. яхта не могла мати. Бойд, Мінні та капітан Детмар були єдині білі на борту, хоча Лоренсо, низенький замурзаний механік, теж почасти мав на те претензію, будши метисом-напівпортугальцем. Кухаря вони мали японця, кают-юнга — китаЙця. Команда спершу складалася з чотирьох білих матросів, але їх одного по одному звабили чари кокосово-пальмової Океанії, і довелося найняти замість них тубільців. Отож тепер один з темношкірих матросів був родом з острова Великодня, другий — з Каролінських островів, третій — з Паумоту, а четвертий — велетень самоанець. У морі Бойд Данкен, сам будши моряком, чергувався з капітаном Детмаром на вахті як помічник, і обидва вони іноді ставали до стерна або за дозорця. Коли дуже треба, могла стернувати й Мінні, і виявилось навіть, що в скрутну хвилину стерничий з неї надійніший, ніж із матроса-тубільця.

На вісім склянок уся команда зібралася біля стерна,? вийшов Бойд Данкен з чорною пляшкою й кухликом у руках. Ром розливав він сам, по півкухлика кожному. Матроси ковтали питво, і аж очі під лоба пускали від насолоди, і гучно плямкали губами, хоч воно було досить пекуче та їдке, щоб геть попекти їм язика й піднебіння. Випили всі, крім кают-юнга Лі-Гуна, що був непитущий. Коли цей обряд виконано, настала черга другого — роздачі подарунків. Ці мужні красені полінезійці, рославі й м'язисті, були все ж неначе діти — вони весело сміялися, радіючи з кожної дрібнички, і їхні жагучі чорні очі блискали у світлі ліхтаря, коли дебелі постаті погойдувалися в лад хитавиці.

Називаючи кожного на ім'я, Мінні роздавала подарунки й приказувала щоразу якесь дотепне слівце, ще дужче всіх звеселяючи.

Були там дешевенькі годинники, складані ножики, розкішні комплекти рибальських гачків у пакуночках, плитки тютюну, сірники й добрячий шмат перкалю, щоб кожному вистачило на стегенну пов'язку. Видно було, що матроси люблять Данкена, бо вони вітали вибухом реготу кожне його слово, в якому вчувався хоча б натяк на жарт.

А блідолиций капітан Детмар стояв і дивився, спершись на стернову коробку. Він усміхався лише тоді, як на нього падав хазяїнів погляд. Двічі він спускався вниз, але за хвилину й повертався. І згодом, уже в кают-компанії, коли одержували подарунки Лоренсо, Лі-Гун і Тояма, він теж двічі відходив до своєї каютки. Злий дух, що дрімав у душі капітана Детмара, ніби тільки й чекав цієї святкової години, щоб прокинутись. А може, винен тому був не лише злий дух, бо капітан Детмар, довгі тижні ховаючи квартиру віскі, обрав саме різдвяний вечір, щоб її почати.

Було ще не пізно — щойно вибило дві склянки, — коли Данкен з дружиною стояли біля люка кают-компанії, видивляючись у навітряний бік, і розважали, чи варто стелитися на палубі. На обрії поволі росла темна цяточка-хмаринка, що загрожувала шквалом з дощем, і ото про неї вони говорили, коли капітан Детмар, що надійшов з корми й хотів спуститися вниз, поглянув на них, раптом проїнявшись підозрою. Губи й щоки йому затіпались, і він зупинився. А потім сказав:

— Ви балакаєте про мене.

Голос його був хрипкий і аж тремтів від збудження. Мінні Данкен стрепенулась, тоді поглянула на незворушне обличчя свого чоловіка, вловила його настрій і теж змовчала.

— Я вам кажу, що ви балакали про мене, — ще раз промовив капітан Детмар чи, скорше, вже прогарчав.

Він не хитався й нічим не зраджував, що п'яний, — хіба тим, що обличчя йому конвульсійно тіпалося.

— Зійди краще вниз, Мінні, — спокійно мовив Данкен. — Скажи Лі-Гунові, хай постеле нам у каютах. Бо тут нас дуже скоро промочить наскрізь з отієї хмарки.

Мінні зрозуміла натяк і пішла, тільки позирнувши стривожено на обличчя двох чоловіків, не дуже виразні в присмерку.

Данкен, пахаючи сигарою, діждався, поки з відкритого люка почувся голос дружини, що вже розмовляла з китайцем, а тоді спитав неголосно, але гостро:

— Що таке?

— Я вам сказав, що ви балакали про мене. І ще раз кажу. О, я не сліпий! Я день у день бачив, як ви обоє все про мене шепочетесь. Чого ви не скажете мені просто в вічі? Я ж бачу, що ви все знаєте. І бачу, що ви вже надумалися звільнити мене в Ату-Ату.

— Мені дуже прикро, що ви з усього робите таку мороку, — спокійно відмовив Данкен.

Але капітан Детмар уже настроївся на сварку.

— А хіба не правда, що ви надумалися мене звільнити? Ви, бачте, гребуєте такими, як я, — ви й ваша дружина!

— Її не чіпайте, будь ласка, — застеріг Данкен. — Чого ви хочете?

— Я хочу знати, що ви збираєтеся зі мною робити.

— Тепер, після оцього, я звільню вас в Ату-Ату.

— Ви вже давно так надумались.

— Зовсім ні. Тільки теперішня ваша поведінка змушує мене це зробити.

— Ви мені очей не замилите!

— Як же я можу держати в себе на службі капітана, що завдає мені в вічі брехню?

Капітан Детмар на хвильку сторопів. Щоки й губи йому знов затіпались, але він не міг здобути на слово. Данкен байдуже пахкав сигарою й поглядав за корму — на хмару, що несла шквал.

— На Таїті Лі-Гун привіз з берега пошту, — почав нарешті капітан. — Ми туди заходили ненадовго і вже відпливали. Ви не прочитали листів зразу, а як вийшли в море, було вже запізно. Ось чого ви не звільнили мене на Таїті. Я ж знаю! Я побачив того довгастого конверта, як Лі-Гун підіймався на борт. То був лист від губернатора Каліфорнії, там на кутику конверта було надруковано чорним по білому. Ви виорали все нишком від мене. Якийсь волоцюга в Гонолулу чогось вам натуркав, і ви мерщій написали губернаторові, щоб перевірити. І ото Лі-Гун привіз вам відповідь. Чого ви не спитали мене, як чоловік чоловіка? Ні, вам треба було все рознюхувати в мене поза спиною, хоч ви добре знали, що ця служба — для мене єдина нагода знов стати на ноги. А прочитавши губернаторового листа, ви зразу вирішили спекатись мене. Я ж бачив це по вашому обличчю щодня, всі оці місяці, відколи ми з Таїті. Я вас обох бачив, які ви в вічі були зі мною чемні, аж солодкі, а поза очі, в куточках, шепотілися про мене й про ту історію у Фріско.

— Ви скінчили? — запитав Данкен тихим, напруженим голосом. — Усе скінчили?

Капітан Детмар не відповів.

— Тоді й я вам дещо скажу. Це якраз через ту історію у Фріско я не звільнив вас на Таїті. Бо ви, далєбі, давали мені досить приводів для того. Але я розумів, що вам, як нікому, потрібна нагода реабілітувати себе. Якби на вас не було цієї чорної плями, я б вас звільнив, тільки-но дізнався, як ви мене обкрадаєте.

Капітан Детмар здивовано кліпнув очима, розтулив був рота щось сказати, та, видно, передумав.

— Ось хоч би тоді, як ми шпаклювали палубу, перебирали двигуна, ставили бронзові оправки на стерно, нового спінакер-гіка та шлюпбалки і лагодили шлюпку. Ви підтвердили рахунок з корабельні. Там стояло чотири тисячі сто двадцять два франки. За нормальними цінами вся ця робота коштує дві з половиною тисячі, ані на сантим не більше.

— Коли ви дужче вірите отим береговим акулам, ніж мені... — почав був Детмар хрипким голосом.

— Не вибріхуйтеся — шкода праці, — холодно провадив Данкен. — Я сам усе перевірів. Я потяг Флобена просто до губернатора, і старий шахрай признався, що дописав тисячу шістсот зайвих. Сказав, що це ви його на те підбили,

Тисяча двісті пішла вам, а його пайка — чотиреста франків і саме замовлення. Не перебивайте мене. Я маю тут у каюті його письмове свідчення. І я б вас був ще тоді зсадив на берег, якби над вами не висіла така хмара. Вам слід було дати нагоду: або виправдайтеся, або йдіть просто до дідька в зуби. І я вам дав таку нагоду. Ну, що ви маєте на це сказати?

— А що сказав губернатор? — брутально запитав Детмар.

— Який губернатор?

— Каліфорнії. Чи й він мене оббрехав, як і всі?

— Я вам розповім, що він мені сказав. Він сказав, що вас засуджено на підставі непрямих доказів, і тільки завдяки цьому вам присудили довічне ув'язнення, а не зашморг; що ви весь час уперто заперечували свою провину; що ви паршива вівця в роду мерілендських Детмарів; що вони всі пружини натискали, які лише можливо, щоб вас помилувано; що в ув'язненні поводитися ви зразково; що він сам був прокурором, коли вас суджено; що коли ви відсиділи сім років, він здався на прохання вашої рідні й помилував вас; що він сам має сумнів, чи то справді ви вбили Максвіні.

Данкен замовк, відвернувся і втупив очі в хмару. Детмарове обличчя знов жахливо затіпалось.

— Ну, то губернатор помиляється, — сказав він нарешті, засміявшись.
— Таки я вбив Максвіні. Я тоді вмисне напоїв вахтового і затовк Максвіні на смерть у його ж койці. Тим самим шворнем, що потім фігурував серед доказів па слідстві. Я йому й отямитись не дав — потовк його на драглі. Хочете знати, як усе було?

Данкен поглянув на нього зацікавлено, як дивляться на всякого виродка, але не відповів.

— О, я не боюся розказувати, — вихвалявся далі Детмар. — Свідків же помає. А крім того, я тепер вільна людина. Мене помилувало, і, далєбі, ніхто в світі вже більш не запакує мене в ту діру. Я зламав Максвіні щелепу першим ударом. Він лежав у койці горілиць і спав. Як я його вдарив, він тільки пробелькотів: "Джіме, на бога! Джіме!" — і зламана щелепа йому так кумедно хилиталася. А я його як уріжу ще раз!.. Ну що, розказувати й далі?

— Це все, що ви маєте сказати? — відмовив Данкен.

— А хіба вам ще не досить?

— Та ні, досить.

— І що ви тепер збираєтесь робити зі мною?

— Висаджу на берег в Ату-Ату.

— А тим часом?

— А тим часом... — Данкен змовк. Вітер, дмухнувши сильніше, розкошлав йому чуба. Зорі над головою погасли, і "Самосет", кермований недбалою рукою, звернув з курсу на чотири румби. — А тим часом поскидайте фали на палубу та станьте самі до стерна. Я викличу команду.

А ще за мить на них налетів шквал. Капітан Детмар метнувся до корми, поздіймав з нагелів змотані бухтами грота-фали й поскидав їх на палубу, щоб були наготові. З невеличкого кубрика вискочило троє острів'ян — двоє стрибнули до фалів і вчепилися в них, а третій побіг спускати ляду над люком машинного відділення та закрити продухвини. Внизу Лі-Гун з Тоямою вже задраювали світлові люки й підтягували юферси. Данкен засунув накривкою люк кают-компанії й став біля нього, чекаючи. Перші краплі дощу стьобнули його по обличчю, а "Самосет" раптом рвонувся вперед, водночас накренившись спершу на правий, тоді на лівий борт, коли шквальний вітер ударив у його розгорнені вітрила.

Всі стояли й чекали. Однак збавляти ходу не було потреби. Вітер одразу й ущух, і з неба потопом ринула тропічна злива. Небезпека минулась, канакі почали змотувати фали знову на нагелі, і Бойд Данкен спустився вниз.

— Усе гаразд, — весело гукнув він до дружини. — Раз тільки шарпонуло.

— А капітан? — спитала Мінні.

— Просто підпив. У Ату-Ату я його спекаюся.

Проте, перше ніж залізти в свою койку, Данкен начепив собі на голе тіло, під піжаму, пояс із важким автоматичним пістолетом.

Він заснув майже зразу, бо мав особливий хист скидати з себе напругу. Він робив усе на повну силу, як роблять дикуни, та щойно минала потреба — відразу розслаблювався фізично й розумово. Отож злива ще шмагала палубу і яхту підкидало на частій та крутій хвилі, збитій шквалом, а він уже міцно спав.

Прокинувся він від тяжкої задухи. Електричні вентилятори зупинились, і повітря було важке, аж густе.

Подумки проклинаючі! всіх Лоренсо і всі акумулятори на світі, він почув, що Мінні в суміжній каюті заворушилася, встала з койки і вийшла до кают-компанії. Певне, хоче на палубу, на свіже повітря, подумав він і вирішив скористатися з доброго прикладу. Встромивши ноги в капці й узявши під пахву подушку та укривало, він подався слідом за дружиною. Уже він став ногою на приступку трапа, коли в кают-компанії задзвонив судновий годинник, і він спинився послухати. Вибило чотири склянки. Отже, друга година. З палуби чулося рипіння: то гафель терся, об щоглу. "Самосет" накренився на хвилі, тоді вирівнявся, і вітрила глухо залопотіли під легеньким вітром.

Данкен уже ставив ногу на мокру палубу, коли раптом почув жінчин крик. Зразу після зляканого зойку долетів сплеск води за бортом. Данкен вихопився з люка й щодуху кинувсь на корму. В тьмяному світлі

зір він устиг розгледіти серед повільної кильватерної струмини голову й плечі Мінні, що вже танули в темряві.

— Що там таке? — спитав від стерна капітан Детмар.

— Місіс Данкен за бортом! — гукнув Данкен і, зірвавши з гака рятувальний буйок, жбурнув його за корму. — Завертайтеся лівим галсом і йдіть чимкрутіш до вітру!

А тоді Бойд Данкен зробив помилку. Він сам стрибнув за борт.

Виринувши, він угледів синій вогник на буйку, що засвітився автоматично, тільки-но буйок упав на воду. Підпливши ближче, Бойд побачив, що Мінні вже коло буйка.

— Агов! — гукнув він. — Що, все холодочку шукаєш?

— Ой Бойде! — відгукнулася вона, простягла мокру руку й доторкнулась до його руки.

Синій ліхтарик, чи то пошкоджений, чи просто вигорівши, заблимав і погас. Коли їх підняло на вершок положистої хвилі, Данкен повернув голову в той бік, де мрів у темряві "Самосет". Вогнів не було видно, чувся тільки тривожний галас. Капітан Детмар горлав найгучніше.

— Не квапиться ж він, — буркнув Данкен. — Чого він не завертає? Ага, нарешті.

На яхті заgrimотіли блоки: вітрило перекидали на другий борт.

— Це грот, — тихо промовив Данкен. — Завертає правим галсом, а я ж йому сказав лівим.

І знов їх підняло на хвилю, і ще раз, і ще раз, і аж тоді вони вгледіли далекий зелений вогник правого борту "Самосета". Однак він рухався праворуч, а не лишався на одному місці, — тобто яхта пливла не до них.

Данкен лайнувся:

— 'Кого біса чухається, партач! У нього ж є компас, і він знає, де ми.

Однак зелене світельце — єдине, що вони могли бачити, та й то лиш тоді, коли їх виносило на вершок хвилі, — ввесь час пливло від них, посуваючись праворуч, проти вітру, і поволі даленіло та меркло. Данкен раз у раз кричав скільки сили, і щоразу між тими покликами до них ледь чутно долітав голос капітана Детмара, що вигукував команди.

— Як же він почує мене за таким гвалтом! — обурився Данкен.

— А він умисно галасує, щоб матроси тебе не почули, — відмовила Мінні.

Щось у спокійному тоні тих слів збудило чоловікову увагу.

— Що ти хочеш сказати?

— Те, що він і не думає нас підбирати, — пояснила Мінні так само спокійно. — Це ж він скинув мене за борт.

— А ти не помиляєшся?

— Яке там помиляюсь! Я стояла біля грот-вантів, дивилась, чи не насуває ще дощу. А він, певне, покинув стерно і скрався до мене ззаду. Я держалась однією рукою за штаг. А він з-за спини захопив за ту руку, відірвав мене й кинув через борт. Якби ти це знав, то не скочив би за мною.

Данкен аж застогнав уголос і кілька хвилин не озивався. Нарешті зелений вогник звернув у другий бік.

— Повернув оверштагом, — сказав тоді він. — Твоя правда. Він умисне обходить нас із навітряного боку, щоб проти вітру мого крику не чутно було. Але спробую ще.

Він довго гукав, — гукне, перечекає хвилину, тоді знов. Зелений вогник зник, і засвітився червоний — яхта знов повернула.

— Мінні, — промовив урешті Бойд. — Як не гірко це, але ти вийшла заміж за йолопа. Бо тільки йолоп міг стрибнути за борт так, як оце я.

— А які в нас шанси, щоб нас підібрали?.. Тобто якимось іншим судном? — спитала вона.

— Либонь, один з тисячі, а то й з мільярда. Тут не пролягає жоден пароплавний маршрут, ані торговельні судна не ходять. І китолови сюди не запливають. Хіба випадком яка крамарська шхуна йтиме з Тутуванги. Але, здається, той острів навідується лиш раз на рік. Отже, в нас десь так один шанс із мільйона.

— І ми поставимо на той шанс, — відказала Мінні рішуче.

— Ти в мене золото, — Бойд підніс її руку до губів. — А тітка Елізабет завжди була дивувалася, що я в тобі знайшов. Звичайно, ми поставимо на той шанс. І виграємо. Інакше й бути не може. Ну, влаштуємось.

Він відчепив важкого пістолета від ремня й пустив його на дно. Але ремінь залишив.

— Залазь усередину буйка й трохи поспи. Підринай.

Мінні слухняно пірнула й виринула всередині плавучого

кільця. Чоловік добре прив'язав її стропом, а тоді ременем від пістолета через одне плече прищібнув себе до буйка ззовні.

— Ну, завтрашній день можна перебути. Дякувати богу, вода тепла. Перші двадцять чотири години тяжко не буде. Ну, а як не підберуть до вечора, доведеться чекати другого дня, та й квит.

З півгодини обоє мовчали. Данкен, поклавши голову на руку, що лежала на буйкові, неначе спав.

— Бойде, — тихо озвалася Мінні.

— А я думав, ти спиш, — пробурчав він.

— Чуєш, Бойде, як ми не врятуємось...

— Облиш! — урвав він її. — Як це не врятуємось? Урятуємось напевне. Десь на цьому океані є судно, що пливе просто на нас. Треба лише чекати й виглядати. Шкода тільки, що у мене в голові нема радіо. Ну, ти як знаєш, а я хочу спати.

Однак тепер сон утікав і від нього. Ще за годину він почув, що Мінні заворушилась, — отже, й вона не спить.

— Вгадай, що я оце подумала, — сказала вона.

— Не знаю.

— Що треба тебе з різдвом привітати.

— О, справді, а я й не згадав, що сьогодні різдво! І не останнє наше різдво, ще їх у нас багато буде. А я саме знаєш про що думав? Що таке неподобство вийшло замість нашого різдвяного обіду. Ну, постривай, спопаду ж я того Детмара в руки! Я з нього виб'ю обід. Тільки не шворнем, як він, а голими кулаками, оцими-о.

Та хоч Бойд Данкен і жартував, надії в нього було дуже мало. Він-бо добре розумів, що це означає — один шанс із мільйона, і мав у душі спокійну певність, що вони з дружиною доживають останні свої години і що ті години будуть чорні, жахливі й трагічні.

Південне сонце викотилось на безхмарне небо. Ніде не видніло нічого. "Самосет" був за обрієм. Коли сонце підбилося вище, Данкен роздер свої піжамні штани надвоє і обмотав голову собі й дружині. Ті саморобні тюрбани, намочені в морській воді, захищали голови від палючого проміння.

— Як згадаю про той обід, аж за печінки мене бере, — поскаржився він, завваживши, що на жінчиному обличчі вже проступає вираз безнадії. — І мені хочеться, щоб ти була при тому, коли я квітуватимуся з Детмаром. Я завжди був проти того, щоб жінки дивились на криваві сцени, але це — зовсім інша річ. Це буде просто прочуханка. — А трохи перегодя ще додав: — Треба тільки стерегтися, щоб не порозбивати собі кулаків.

Сонце піднялося до зеніту й почало вже спускатись, а вони все плавали в центрі тісного кружала морської води. Пасатний вітер, стихаючи, легенько обвівав їх, і вони розмірено здіймалися й опадали на розлогих хвилях спокійного літнього моря. Раз їх був заглядів альбатрос і ширяв над ними з півгодини, велично змахуючи крильми. А то ще за кілька ярдів від них проплив велетенський скат, футів із двадцять завдовжки.

Коли сонце вже сідало, Мінні почала маячити — тихенько, лепетливо, як дитина. Данкен дивився й слухав, і обличчя його видимо марніло: він розмірковував, як би його легше вкоротити наступні години агонії. Та ось їх піднесло на вищу, ніж звичайно, хвилю, він окинув поглядом морський обрій і вгледів таке, що раптом закричав голосно:

— Мінні!

Дружина не озивалась, і він знову й знову гукав її просто в вухо, скільки було голосу. Врешті очі її розплющились; у них мерехтіла свідомість усуміш із маренням. Тоді він почав ляскати її по руках, аж поки від болю вона очутилася.

— Ось він, наш один шанс із мільйона! — закричав Данкен. — Пароплав, і йде просто на нас! їй-богу, це крейсер! Я вже знаю — це "Аннаполіс" вертається з тими астрономами з Тутуванги!

Консул Сполучених Штатів Лінгфорд, метушливий літній добродій, за два роки своєї служби в Ату-Ату ще не стикався з таким нечуванним випадком, як той, що про нього повідомив Бойд Данкен. Містера Данкена з дружиною зсадив на берег в Ату-Ату крейсер "Аннаполіс", що зразу й повіз своїх астрономів далі — на Фіджі.

— Це жорстока, наперед обміркована спроба умисного вбивства, — сказав консул Лінгфорд. — Правосуддя буде здійснено. Я не знаю докладно, як маю вчинити з цим капітаном Детмаром, та коли він прибуде до Ату-Ату, з ним, я вам обіцяю, буде вчинено так, як належить... як належить. Тим часом я підчитаю закони. А зараз, може, ви з вашою шановною дружиною поснідаєте в мене?

Данкен ще дякував за запитання, коли раптом Мінні, що дивилася крізь вікно на гавань, нахилилася вперед і торкнула чоловіка за руку. Глянувши, куди вона так пильно втупила очі, Данкен побачив "Самосета",

що з напівспущеним вимпелом розвертався й кидав якір за яких сто ярдів від них.

— А ось і моє судно, — сказав Данкен до консула. — О, вже спускають човна, і в нього сідає капітан Детмар. Коли я не помиляюсь, він зараз з'явиться до вас доповісти про нашу загибель.

Човен пристав до білого берега, і капітан Детмар, покинувши Лоренсо длубатися в моторі, попростував через білу піщану смугу, а тоді вгору стежкою до консульства.

— Нехай доповість, — сказав Данкен. — А ми вийдемо до цієї кімнати й послухаємо.

І крізь прочинені двері вони з Мінні почуди, як капітан Детмар із слізьми в голосі змальовує загибель свого хазяїна.

— Я завернувся й пройшов просто через те місце, — так докінчив він. — Їх не було й знаку. Я гукав і гукав без кінця — не озиваються. Я добрих дві години крутився там, а тоді лежав у дрейфі до ранку й ще снував там цілий день з дозорцями на обох щоглах. Як це жахливо! Мені серце розривається. Містер Данкен був така чудова людина, і я ніколи...

Він так і не докінчив речення, бо ту мить його чудовий хазяїн відчинив двері й рушив просто на нього, а Мінні стала на дверях. Біле обличчя Детмарове збіліло ще дужче.

— Я робив усе, що змога, щоб вас підібрати, сер... — почав був він.

Бойд Данкен відповів йому мовою голих кулаків, угативши його в обличчя з однієї, тоді з другої руки. Детмар поточився назад, однак устояв на ногах і сам кинувся, замахуючись, на свого хазяїна. Але тільки дістав ще один удар просто межи очі. Цей раз Детмар гепнувся додолу, разом зваливши зі столу друкарську машинку.

— Що ви робите! Хіба можна так! — пробелькотів консул Лінгфорд, — Облиште, я вас прошу!

— Я заплачу за все, що поламаю, — відказав Данкен, знову влучаючи кулаками в ніс і очі Детмарові.

Консул Лінгфорд тупцяв довкола них, як мокра курка, а обстава його кабінету тріщала й розвалювалась. Раз він схопив був Данкена за руку, але відлетів, роззявивши рота, трохи не через усю кімнату. А то знов звернувся до Мінні:

— Місіс Данкен, будьте такі ласкаві, вгамуйте свого чоловіка!

Однак Мінні, зблідла й тремтяча, рішуче похитала головою і далі стежила на всі очі за бійкою.

— Це неподобство! — кричав консул Лінгфорд, насилу ухиляючись від двох чоловіків, що металися по кімнаті. — Це образа нашого уряду, уряду Сполучених Штатів! І це вам так не минеться, я вас попереджую! Ой, будьте ласкаві, містере Данкене, годі вже вам. Ви ж його вб'єте. Ну, я вас прошу! Я вас...

Але ту мить брязнула додолу висока ваза, повна ясно-червоних квітів гібіска, і йому відібрало мову.

Врешті настала хвилина, коли капітан Детмар не зміг більше схопитись на ноги. Він тільки зіп'явся на руки й на коліна і, після марних зусиль звестися далі, знов простягся на підлозі, жалібно стогнучи. Данкен торкнув недобитка ногою й сказав:

— Нічого з ним не станеться. Я тільки віддав йому те, що він робив багатьом матросам, та й то ще не все.

— Господи-Боже! — вигукнув консул Лінгфорд, перелякано втупивши очі в чоловіка, якого він щойно запрошував снідати.

Данкен мимовільно захихотів, тоді отямився й споважнів.

— Я вас перепрошую, містере Лінгфорде, тисячу разів перепрошую. Здається, я справді трошечки захопився.

Консул Лінгфорд тільки ловив ротом повітря і безмовно махав руками.

— Трошечки, сер? Трошечки? — нарешті спромігся він вимовити.

— Бойде, — неголосно покликала від дверей Мінні.

Він обернувся й глянув на неї.

— Ти в мене золото, — промовила вона.

— Ну, я, містере Лінгфорде, вже з ним поквитався, — сказав Данкен.
— Те, що лишилося, передаю вам і законові.

— Оце-о? — перепитав Лінгфорд з жахом у голосі.

— Оце-о, — відповів Бойд Данкен, скрушно розглядаючи свої позбивані пальці.